

VÄLISPROJEKTIDE IDEEDE SISEHINDAMISE NÕUDE KEHTESTAMINE JA SELLE TULEMUSLIKKUS

1. Välisprojektide hindamiskohustus

Linnavalitsuse struktuuriüksustele kehtestati välisprojektide kohustuslik eelhindamine alates 10.01.2024 linnavalitsuse 09.01.2024 istungi protokoll nr 2 kantud otsusega nr 33 (Lisa 1). Hindamine viidi sisse eesmärgil kohustada linnavalitsuse struktuuriüksusi oma välisprojektidega seotud tegevusi paremini ja aegsamini planeerima, **hindama projekti mõju linnaelarvele, projekti vajalikkust** ja informeerima asjassepuutuvaid osakondi taotluse ettevalmistamisest võimalikult varases staadiumis. Täpsemalt on põhjused ja hindamise põhimõtted on kirjeldatud linnavalitsuse eelnimetatud otsuse eelnõu õiendis (Lisa 2).

Hindamise pidid läbima ka rahastajale juba esitatud projektid, millel rahastusotsus otsuse vastuvõtmise hetke seisuga puudus.

1.1. Hindamismetoodika ja -protsess

Protsessi algpunktiks on ideekirjelduse esitamine idee omaniku poolt linnaportaali vastava vormi kaudu. Enne hindamist saavad projektiidee omanikud vajadusel tutvustada oma ideed ka koosolekul, kus arutletakse läbi projektiidee võimalikud kitsaskohad.

Iga hindaja peab hindama igat kriteeriumit vastavalt ideekirjeldusele ja olemasolu korral vastavalt täiendavale infole. Seejärel leitakse iga kriteeriumi keskmine hinne, mis summeeritakse.

Seejärel **annavad komisjoni liikmed**, kuhu kuuluvad vähemalt rahandusosakonna esindaja, avalike suhete osakonna esindaja ning vähemalt üks valdkonnaspetsialist, **hindepunktid ja kommentaarid** iga hindamiskriteeriumi kohta läbi linnaportaali. Esitatud hindeid tagantjärei muuta ei saa. Hindepunktid saab anda ka vastutav abilinnapea ning välisabivahendite projektijuht. Erinevaid valdkondi hõlmavate projektide puhul kutsutakse hindama rohkem spetsialiste, s.t. projekti hinne kujuneb kokku suurema hulga inimeste hinnangutest.

Hindamisel on aluseks hindamismaatriks, kus 5-punkti skaalal hinnatakse kuut erinevat aspekti:

1. Projekti elluviimise vajalikkus ja probleemi suurus (sh kas projekt on sedavõrd vajalik, et viidaks ellu ka ilma toetusvahenditeta.
2. Projekti eesmärgi või tegevuste seotus linna arengudokumentidega
3. Omafinantseeringu osakaal projekti kogumaksumusest
4. Hinnang projekti järgselt tekkivatele ülalpidamiskuludele
5. Projekti tulemuste otsese sihtrühma suurus
6. Projekti meeskonna kaasatus ja töömahu hinnangu realistlikkus

Kui tegemist ei ole oluliselt lisaanalüüsi vajava taotlusega, viiakse hindamine tavaliselt läbi 2-3 tööpäeva jooksul.

Kui projektiidee saab negatiivse hinnangu ja projekti omanik(osakond) seda soovib, suunatakse projektiidee uuesti läbi vaatamiseks linnavalitsuse liikmetele. Viimased saavad seeläbi oma otsuses lähtuda ka eelnevatest punktidest ning projektiideele lisatud hindajate kommentaaridest. See võimaldab ka linnavalitsusel saada oluliselt laiemat pildi projekti võimalikest mõjudest ning kitsaskohtadest teiste seotud valdkondade vaates.

Ideede esitamise ja hindamiseks on koostatud ka eraldi juhendmaterjal (idee esitajale (Lisa 3), idee hindajale (Lisa 4)).

2. Hinnatud projektid

Perioodil 12. jaanuar kuni 31. mai on linnaportaali vahendusel kokku esitatud eelhindamiseks 19 projektiideed, millest:

1. positiivse hinde (vähemalt 7 punkti 12-st) on saanud 9 projekti;
2. negatiivse hinde (vähem kui 7 punkti) sai 5 projektitaotlust, millest omakorda 3 olid rahastajale juba varem esitatud.
3. Hindamisele ei esitatud 3 projekti, kuna need olid seotud investeringutega ja läbinud kooskõlastuse linnavalitsuses juba varasemas staadiumis.
4. Üks projektiidee on hetkeseisuga (03.06.) veel hindamisel.

Üks negatiivse hinde saanud projekt otsustati linnavalitsuse otsusega rahastajale siiski esitada („Innovatiivsete õhusüsteemide kompetentsikeskus“).

Osakondade lõikes jagunevad esitatud projektiideed:

- ruumiloome osakond – 7 projekti (nende seas algselt linnamajanduse osakonna koordineeritud projektid)
- linnamajanduse osakond – 5 projekti
- linnavarade osakond – 3 projekti
- sotsiaal- ja tervishoiuosakond - 3 projekti
- ettevõtluse arengu osakond – 1 projekt

2.1. Positiivselt hinnatud projektiideed

Veidi vähem kui poole aasta jooksul esitatud ja läbi vaadatud projektiideed, mis on saanud hindajatelt positiivse hinnangu on toodud alljärgnevas tabelis:

Idee esitanud /juhtiv osakond	Projekti nimi Rahastus- otsus	Kesk- miste hinnete summa	Planeeritud tegevused projektis	Esialgne Tartu linna eelarve / omafinant- seering	Rahastus
LMO	SmartWaste	8	a) partnerlinnade jäätmemahutitesse paigaldatakse Internet of Bins (IoB)	80 000 / 0	Selgub sügisel

			<p>tööriistakomplekt (kuni 1000 andurit),</p> <p>b) teostatakse graafikupõhise- ja nõudluspõhise jäätmekogumise võrdlev analüüs,</p> <p>c) jäätmeveo protsessi analüüs linnades,</p> <p>d) sensorandmete kogumine partnerlinndes,</p> <p>e) IoB lahenduse arendamine,</p> <p>f) nõudepõhise jäätmeveo piloteerimine,</p> <p>g) pilootprojektide analüüs ja IoB täiustamine,</p> <p>h) teavitustegevused.</p>		
RLO	Tartu Tartumaa kliimamuutustega kohanemine	9,1	<p>- Tartu linna energia- ja kliimakava värskendamine</p> <p>- Kliimamuutustega kohanemise alusuuringute tellimine</p> <p>- Tulemuste sünteesi korraldamine</p>	106 000 / 0	Selgub sügisel
RLO	Liikuvuse andme-ruumide arendamine	7,75	<p>1. olemasolevate liiklusloenduse seadmete võrgustiku arendamine selliselt, et loendatud saaksid kõik liiklejate grupid orienteeruvalt 50-s punktis linnas (vajalik modelleerimiseks).</p> <p>2. andmemudelite ja -integratsioonide loomine.</p> <p>3. andmeparenduse juurutamine.</p> <p>4. saadud andmete põhjal liikluse modelleerimise võimekuse loomine.</p>	360 000 / 90 000	Selgub sügisel
LMO	UrbanSplash	7,5	<p>Projekti tulemusena valmib linna otsuste toetamise tööriist, mis pakub reaajas avaandmeid vee kvaliteedi kohta ja vee kvaliteedi prognoose.</p> <p>Terviklahendusena töötatakse välja digitaalne platvorm, mis sisaldab kolme põhikomponenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andmeplatvorm – - Digitaalne õppekeskus – - Kogukonna kaasamise tööriist – <p>võimaldab linnaelanikel teatada reostusjuhtumitest, saasteallikatest, teadustegevuse tulemustest ja puhastuskampaaniatest.</p>	40 000 / 0	Selgub suvel/ sügisel

			-mikroobiallikate uuringu tulemused Anne kanali vee kohta,		
STO	Vaimse tervise teenustoetus kohalikule omavalitsusele	9,33	Projekti käigus pakutakse Tartu linna elanikele madala läve teenuseid (hingehoiu teenust, psühhosotsiaalset nõustamist ja tugigruppe) ja suunamise alusel teenuseid (pereteraapiat ja psühholoogilist nõustamist). Teenused on inimestele tasuta kättesaadavad. Projektist saadavate vahenditega on võimalik tõsta teenuste osutamise mahtu Tartus	206 960 / 620 88	Rahastatud
RLO	ELENA Grant	9,4	Uued tegevused täpsustamisel	1,311 milj / 133 100	Algne taotlus rahastatud
STO	HAPPY – strengt-Hening and Assessing complementarity in Pioneering technology	8,7	Testitakse robotite kasutust eakate hoolduses. Tartu linnalt oodatakse kohaliku omavalitsuse poolset nägemus eakate hoolekande korraldusele, sealhulgas ideid ja sisendit selleks, kas ja millises kontekstis võiks robotid aidata parandada eakatele pakutavat hooldust.	0 / 0	Selgub suvel/sügisel
RLO	Projekt FLUX on New European Bauhaus Initsiatiiv	7,6	Ülejõe piirkonna jõepärandi uurimises osalemine koos projektipartneritega - Piirkondliku kaasamistegevuse korraldamine koostöös projekti partneritega - Investeeringu teostamine vastavalt Tartu aerutamis- ja sõudekeskuse vajadustele, aga võttes arvesse projekti tulemusi ja tagades investeeringule avaliku juurdepääsu. Investeeringu aeg 2026 - 2027.	525 000 / 0	Selgub sügisel 2024
LVO	Mõisavahe 67 munitsipaal-maja rekonstrueerimine	7,5	Mõisavahe tn 67 munitsipaal-maja renoveerimine	1 326 000 / 624 000	Rahastatud

2.2. Alla lävendi hinnatud projektid

Lävendit mitte ületanud projektide suurimaks puuduseks või kitsaskohaks oli üldjuhul projekti ebaselge probleempüstitus ja/või mittevajalikkus linnale. Paljudel juhtudel oli tegemist mõne uue linnaruumilise katsetusega. Samuti oleks linna omapoolne panus olnud märkimisväärne, sh projektijärgsete kohustuste näol (nt linnaruumi paigaldatud seadmete hooldus, loodud töökohtadele rahastuse tagamine jms).

Idee esitanud/juhtiv osakond	Projekti nimi Rahastusotsus	Keskliste hinnete summa	Planeeritud tegevused projektis	Esialgne Tartu linna eelarve / omafinantseering
RLO	Raptor - Kergliiklejate prioriteedi-süsteemi test	6,93	Kergliiklejate prioriteedi lahenduse testimine Tartu linnas 4-5 kuud	40 000 / 0
EAO	Innovatiivsete õhusüsteemide kompetentsikeskus (Innovative Aerial Services Excellence Hub)	6,64	Mehitamata õhusüsteemide valdkonna teadus- ja arendustöö alaste kogemuste vahetamine ning alustavate ettevõtjate toetamine (ettevõtjatele võimalik jagada otsetoetusi (nn ticket) piirkonnas arendustegevuste tegemiseks, mis pikas perspektiivis tähendab Tartule tulu ettevõtlussektorist).	400 000 / 0
RLO	SUMPs for BSR - Jätkusuutliku linnamobiilsuse planeerimine Balti mere piirkonnas.	6,6	Kergliiklejate andmete kogumisele, fooride ja prioriteedisüsteemi arendusele + Tartu liikuvuskava kaasamis tegevustele. Tartu linn on üks testlinnadest. Kus eelarves on raha, et paigaldada eraldi LED foorisüsteemid kergliiklejatele ja jalgratturitele	354 000 / 141 000
LMO	VERKKO - European network for safer, greener, and digital traffic management, intermodal freight, and cross-border mobility improvements along the TEN-T corridors	6,6	1) arendatakse liiklusloenduse tehnilist (andurid, mobiilne positsioneerimine) ja tarkvaralist (tarkvaraarendus ja integreerimised) võimekust 2) teostatakse integratsioonid erinevate tarkvarade vahel liiklusloendusandmete edastamiseks 3) luuakse loendusandmete põhjal jalakäijate ja jalgratturite liiklusohutuse tõstmiseks prioriteedisüsteeme 4) kogutavad andmed	300 000 / 150 000

			võimaldavad esitada liiklusteavet nt peamistel linna sisenevatel marsruutidel, et vältida liiklusummikuid	
LMO	DRONEcon - Connecting remote communities with drone enabled public services	4,0	luuakse automatiseeritud drooniteenuste ökosüsteem, mis sisaldab teenuste osutamiseks vajaliku infrastruktuuri (tehniline ja tarkvaraline) ja andmevahetuse arendusi ning andmeanalüüsi võimekuse arendamist. Lõpptulemusena luuakse terviklik süsteem, mida haldab ja opereerib linn.	1 236 517 / 247 303

2.3.Mitte hinnatud projektiideed

Pärast sisehindamise kohustuse kehtestamist viidi sisse 2 erandit, millal ei pea hindamiseks ideed esitama.

Hindamisele ei pea esitama:

- neid struktuuriüksuste poolt esitatavaid taotluseid, kui on täidetud kõik kolm järgnevat tingimust:
 - kõik projekti tegevused juba sisalduvad kehtivas linnaelarves
 - tegevused teostatakse ühe eelarveaasta jooksul
 - projektis osalemisega ei võeta projektijärgseid kohustusi.
- investeeringuprojekte, mis ei sisalda nõrke tegevusi ja mis on sisulise heakskiidu saanud linnavalitsuselt.

Näited projektidest, mis ei läinud hindamisele.

Osakond	Projekti nimi	Tegevused	Maksumus / omafinantseering
LVO	Kalevi 13 hoone rekonstrueerimine- investeeringuprojekt	Rekonstrueerimistöde käigus vahetatakse loomemajanduskeskuse hoone välisüksed ja rekonstrueeritakse aknad, rekonstrueeritakse kütte- ja elektrisüsteem ning ehitatakse sundventilatsioon, soojustatakse pööningu vahelagi ning osaliselt hoone otsasein	490 000 / 90 000

LVO	Tiigi 11 hoone rekonstrueerimine – investeringuprojekt	Tiigi 11 hoones energia ja kasvuhoonegaaside heidet vähendavaid ning energiasäästu suurendavaid rekonstrueerimistöid.	450 000 / 50 000
STO	"Võru kogukonnakeskuse rajamine, I etapp"	Tartu linna kaudsed kasusaajad on sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna töötajad, kes saavad vahetada Võru linnaga projektikogemusi, sh näha, kuidas väikeses kahaneva ja vananeva elanikkonnaga linnas hakkab tööle eri põlvkondi siduv kogukonnakeskus. See annab Tartule sisendi oma teenuste arendamiseks	0 / 0
LMO	Green Energy Mobility	Tegelemine energiaprobleemidega, mis on seotud saastevabade sõidukite, eelkõige elektriautode ja raskeveokite laialdase kasutuselevõttuga. Kuna üleminek elektrilisele liikuvusele kiireneb, seisab elektrivõrk juba käesoleval ajal silmitsi üha kasvava survega, mis on tingitud suurest energiavajadusest.	Projekti juhtpartner Tartu Ülikool loobus taotluse koostamisest enne hindamise läbiviimist

3. Üldine hinnang eelhindamisele ja ilmnunud kitsaskohad

Üldiselt võib uue hindamise juurutamist pidada tulemuslikuks.

- Ettevalmistamise staadiumis on projektid läbi töötatud oluliselt enamate spetsialistidega ja sedavõrd on esitamisele läinud projektides arvesse võetud rohkem linna tegelikke probleeme.
- Mitmete, sh juba rahastuse saanud projektide puhul on leitud, et tegevused ei ole tänases linna eelarvelises olukorras prioriteetsed või on tulemuslikkus väikese mastaabi tõttu madal vms.
- Enam ei anta kergekäeliselt nõusolekut erinevates projektides olemisele.
- Täiendav info võimaldab eelarvet oluliselt paremini juhtida ja koostada.

Uute lahenduste piloteerimised ja testimised

Oleme lisaks pidanud vajalikuks juurutada selged **kriteeriumid innovaatiliste projektide vastu võtmiseks ja lõpetamiseks**, mis sisaldavad millegi uue testimist/piloteerimist. Taoliste projektide puhul ei ole tulemused tagatud ja linnal ei ole otsest kohustust neid teostada.

Hindamiskriteeriumide kohandamise vajadus

Algne hindamismaatriks on koostatud kõigile projektidele kohanduvaks (sh nii pehmed kui investeringuprojektid) ja pigem projektijuhile enesekontrolliks. Täna hinnatakse maatriksi abil aga **eelkõige rahvusvahelisi koostööprojekte** (nö pehmed projektid). Taolisi projekte iseloomustab:

1. Suur tööjõukulude osakaal projekti eelarves, millest lähtuvad omakorda probleemid:
 - a. töötajatel jääb vähem aega põhitööülesannete tegemiseks
 - b. soodustab uute projektipõhiste töökohtade loomist
 - c. projektidega tegelevad töötajad hakkavad linnale otsima üha uusi välisrahastusega projekte, mis võib omakorda kaasa vajaduse täiendavate töökohtade loomiseks.
2. Uuringute ja analüüside tegemine, mis jäävad sageli ühekordseks ning nende sisuline kasutatavus on vähene.
3. Suhteliselt suur **kõrvaltegevuste tööaajakulu** - administreerimine, kommunikatsioonitegevused ja partnerkohtumisteks (sh osalemine ja korraldamine).
4. **Tegevused lähtuvad sageli partnerite poolt välja pakutud ideedest**, mitte niivõrd linna enda probleemidest või vajadustest.
5. Eelarves sisalduvad **üldkulud** (tavaliselt 10-15% deklareeritud tööjõukuludest), mida saab kasutada jooksvate kulude katteks ilma kuludokumente esitamata.
6. **Projektid koonduvad samadesse valdkondadesse** (näiteks keskkonnasääst), mis tingib neis valdkondades küsitava vajadusega tegevusi ja seda ka teiste valdkondade arvelt.

4. Edasiarendused ja võimalused

Ettepanekud protsessi parendamiseks

- Hindamisel arvestada teiste sarnasesse valdkonda panustavat projektide arvu ja mahtu (sh eraldiseisvalt esitatud taotlused ja teostamisel projektid).
- Hindamiskriteeriumite kohandamine koostööprojektide spetsiifikast lähtuvaks.
- Siduda tagasi laekuvad üldkulud kindlamalt erinevate haldus- ja IT-kuludega (litsentsid, erinevad IT-süsteemide ülevõlpidamise ja edasiarendamisega seonduvad kulud, arvutitöökohta kulu jms).

Liidestamine dokumendiregistriga

Tänaseks on linnaportaali vorm liidestatud linna dokumendihaldussüsteemiga GoPro. See tähendab, et projektiidee sisestamisel linnaportaali luuakse välisprojekti asja kaaned GoProsse ja osaliselt kantakse sinna ka projekti sisu kirjeldus. Dokumendiregistris olevat välisprojekti tunnusega asja peavad projektijuhid hakkama ise täiendama ja haldama vastavalt siiani kehtinud põhimõtetele – so hoidma ajakohasena projekti sisendid, väljundid, eelarve, lisama juurde taotlusvormi, aruanded viited hangete jms.